

Surt el divendres

LA TRALLA

Canuda, 15, pral.

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

CASTILAS Y CATALANS

III

L'Assamblea del patum

Pera tranquilitat dels meus estimats llegidors tinch el gust de participalshi que aquell lance que preveya no s'ha efectuat. Els castilas firmants d'aquella carta s'han donat per satisfets, a la cuenta, ab la meua resposta, y no'ls hem vist ni en forat ni en finestra.

Dit aixó'm poso a seguir la tasca ab el cor més tranquil.

No fa encare quinze dias que afanyós de buscar tela pera la crónica vareig donar un vol per una de las grans estacions de ferrocarrils que tenim a Barcelona. D'esma me vareig ficar en una mena de quadra tota plena de bultos, paquets, cistells y altres artefactes, entre'ls que hi ressortia la figura báquica d'un home posat derrera d'un taulell ab ayres de captayre y cara de policia secreta, que lluhia una gorra ab un viu vermell y una máquina de carril al demunt de la visera mate.

Un home que tenia tot el posat d'un catalá de montanya, després de donar tres ó quatre vols per la pessa, ab un cistell a cada mà, s'atansá al empleat y li va dir:

—Me voldria dir com ho tinch de fer pera enviar aixó a Sant C...?

El castila (perque aquella figura báquica era castila) sense moures de la posició olímpica en que's trobava, va alsar solemnement el bras y sense badar la boca li va signar un taulell ahont una pila de gent s'afanyaven en omplir *declaracions* ab las pocas y dolentas plomas que hi havia, mentres una filera interminable de gent esperavan tanda.

El bon home s'hi dirigí d'esma, doná tres vols mirant en totas direccions y finalment se va esperar.

De bona gana m'hi hauria atansat oferintli la meua ajuda, però tinch de confessar que per l'egoisme de trobar assumpto, vareig estimarme més veure com acabaria la cosa.

Va passar mitja hora. La gent, més entesa que'l pobre pagés, li anavan passant al devant, mentres ell seguia ab els seus cistells a cada mà y mirant a dreta y esquerra indecis y torbat.

Se va escaure passar un alt empleat de aquells de livita y galons d'or, y'l pagés, després de vacilar un moment, va dirigirshi:

—Escolti. Me faria'l favor de dirme com ho tinch de fer...

L'empleat se'l va mirar y li respongué interromptlo:

—Vaya V. a marear al Nuncio!

El pagés, ple de resignació, va tornar a puesto esperant ell no sabia'l qué.

Va passar mitja hora més.

Perdónintme'ls lectors la santa calma meua en gracia a la sinceritat ab que m'acuso.

Al pobre home las camas ja li feyan figa quan se decidí a tornar cap al taulell. Llavoras l'home del viu vermell estava molt enfeynat regirant paquets y carregantlos en un carretó.

—Escolteu, company.—Va cridarli'l pagés.

L'altre com a bon castila va anar fent la seva sense girarse.

Uns minuts d'espera.

Aprofitant un moment que'l mosso va passar aprop, va tornar a cridarli:

—Escolteu company.

El mosso, ple de dignitat, va girarse en rodó y cridá ab mals modos:

—¿Qué dice usted?

—Que si'm direu com s'ha d'enviar aixó.

—No le entiendo de una palabra.

El pagés se girá a tots contorns.

—Vaya aprisa que es tarde!

—Vuy dir...

Devant l'Idol de pedra
rendim acatament
al gran y indiscutible
senyor omnipotent.

Inmòvil ell s'aixeca
tot plé de magestat:
es el capdill fet momia,
el gran Inanimat!

—Que?
—Que tinch d'enviar aixó...
—Vaya usted con Dios!
Y'l deixá plantat per tercer cop.
Llavoras a mí'm feya mal el cor de tenir tanta calma, vareig pensar: —Vetaquí que en cas de que un home d'aquestas condicions

se trobi en el cas d'enviar alguna cosa a fora, be hi deu haver qui té obligació d'enginyarlo.—
Vaig atansarme al pagés.
—Escolteu, bon home,— li vaig dir.
Ell respirá com si'es tregués un gran pes del damunt.

—Mireu; aneu a n'aquella taquilla y pregunteuho a n'aquell senyor que escriu.
El pagés se'n va a la finestreta, tot mirantme.
El de dintre anava escribint com si tal cosa.
—Escolti...

L'home de dins no's girava.

—Miri, jo vuy enviar...

L'altre seguia escrivint.

—Vol fer el favor...

Idéntich procedir.

—Escolti...

El castellà va alsar el cap un moment ab el rostre encès com després d'una d'aquelles victorias espanyolas, y ple d'ardor bélich li va cridar:

—Quiere usted irse a la p...orra?

El pagés no sabent ahont era la porra, va tornar a véurem a mí.

—Escolteu— li vaig dir. —¿Que no sabeu per qué os tractan aixís?

—Perque soch de fora— va respondre tot convensut el pagés.

—Nó, home, nó. Os tractan aixís perque sou catalá.

L'home me va mirar intelligentment.

—Ah, ja. Com que son castellanots...

La paraula be s'ho valia. Vaig pendreli els cistells. Vareig omplir las declaraciones y li vaig enllestir la cosa en un dir Jesús.

L'home, molt agraht, me va convidar a beure.

Jo vareig refusar tot dihentli:

—Com a paga no vuy més que penseu sempre que sou catalá; que estimeu a Catalunya y ensenyeu a estimarla als vostres fills, amichs y parents. Veyeu: avans, en temps dels besavis, no n'hi havian de castellans que manessin a Catalunya. Donchs tota la cosa ha de ser que... (Vaig fer petar els dits.) ¿Sabeu qué vuy dir? Que no'ns mani aquesta gent...

L'home'm va mirar entenentme, y donant una llambregada rancuniosa a la finestra en que escribia'l castila, va respondre ben convensut:

—Avuy fos y demá festa!

GNOM

El núvol castellá

Es un escándol: a plassa no s'hi pot anar, senyor, els que venen a las taulas are parlan llepisós.

¿Ca desea osté carida? per perguntarli qué vol li diu el que talla penca,

y la dona de las cols,

y el del peix y el de la cassa

y el que ven els macarrons.

Jo veyent aquell enredo

a ne'l Sanchas més aprop

li som preguntat la causa

de tot aquest enrenou,

y aie s que avuy comensa

la nova disposició

de posá a totas las taulas

castellans els venedors,

y aixó fa rabia, li juro,

jo estich decidida a tot,

y si'm segueixen las altras

sortira el sant cristo gros,

y quan vegi que'm pregunti

qualsevol dels venedors

ca quiere para el puchero,

li envio tal mastagot

que'l deixo ab la cara inflada

per tot el mes de Juliol.

¡Hont s'ha vist aixó y hont para

que quatre castellanots

hagin de venir a imposarse

y a fer las lleys de tothom!

que's cuydin de casa seva

que hi tenen obligació,

y no vinguin a la plassa

a moure aquest tripijoch

dihent als sigrons garbansos,

que es un nom tan fastigós,

y a las monjetas cudias

com si no tinguessin nom.

¡Vaya una poca vergonya!

per quin dret, quina rahó

tenim d'acceptar la llengua

que no es la llengua de tots?

¡ah! jo, senyoret, li juro

si a plassa veyém aixó,

y em volen creure las altras,

hi haurá una ploja de cops

de cistells y de tomátechs

que tot quedarà com nou.

Aixó m'ho deya la criada,

y casi casi tinch por

que al últim resulti serio

lo que avuy es broma y prou,

per que'l núvol dels castilas

sembla la gola d'un llop,

y busca las mil maneres

de poguer colocar a sou

a la gana madrilenya

que amenaça a la nació,

y assaltarà municipis,

y pendrà diputacions,

y posará a Catalunya

la verdadera invasión

d'empleats de real ordre

venent patatas y cols,

tallant carn y tallant penca

quan no's trobi res millor,

¡ni'l cárrech més ordinari

no'ns quedará, no senyor!

ni l'us de la barretina,

ni la costum del porró,

ni cap d'aquellas usansas

que aquí s'estiman de cor,

y parlarém en castila,

ó anirém a la presó,

si no'ns prevenim del núvol

que s'acosta poch a poch,

pel sistema de la criada

que no vol castellanots.

PEP DE LA TRALLA

La casa nova de LA TRALLA

Hem tingut enveja de «El Liberal» que en «pleno éxito» se'n va anar del Carrer Nou a un entressol petit, diminut de la Rambla y que ab més «éxito» y més «pleno» encare se n'ha anat al carrer del Peu de la Creu, y també nosaltres hem resolt mudarnos de casa perque no diguin que ls castilas nos passen la mà per la cara en qüestions de mudansa.

Donchs, si senyors, desd'are tenim el gust d'oferilshi la nova casa de LA TRALLA, Redacció, Administració, etz, al carrer de la CANUDA, 15, PRAL., una casa retrógada, vuy dir vella, ab un balcó y finestra al carrer y escala ab «escribiente» per lo que pugui convenir.

Alli'ns trobarán a la seva disposició tothom qui vulgui véurens y cóntin que tindrem una gran satisfacció en rebrels.

Tenim argua viva, gas viu, en fi, tot viu. Hi ha safreig per si volém passar bugada y'ns toca'l dimecres passarla. Hem renunciat a n'aquest dret perque ja la passém els divendres de cada semana.

Estém aprop de can Comas y Masferrer y del Postal Exprés. També estém a tocar del Convent de Santa Teresa, aprop del carrer den Bot y de la Mare de Deu, carrers are desinfectats que donan bó de mirar.

En fi, aquest local nou reuneix tan grans qualitats y condicions que no dúptém en assegurar que difícilment ne trobaríam un altre ni que anessim al carrer del Peu de la Creu!

Ja ho saben, donchs, Canuda, 15, pral., manin y disposin com si fos a casa seva y acceptin novament els respectes y bona amistat de

LA TRALLA.

CLÀ Y CATALÁ

A D. Alejandro Lerroux

He llegit las tevas manifestacions que ab lo titol Calumniadores has publicat en La Publicidad, las que m'han sugerit las reflexions que vaig a exposarte sense embuts.

Escolta Lerroux: jo no diré ni juraré que tú ó els demés capitosts de la Unión Republicana de Barcelona hagin ó hagin pactat ab els monárquichs per anar compactes a la lluyta electoral, a fi y efecte de derrotar als regionalistas y lograr que las minorias se las emportin els partidaris del govern actual.

No; no ho afirmaré categóricament com afirmava una circular d'un cassinet republicá publicada en La Publicidad en la que es deya que sabian cert, certíssim, que'ls regionalistas, els autonomistas, fins els més avensats havian pactat ab els monárquichs pera derrotar als republicans. D'aquesta afirmació nosaltres (per la part que'ns toca com a catalanistas avensats) ne dihem una calumnia, una infamia y una embusteria.

Per are, donchs, els ofesos, els calumniats som nosaltres; y tú y'ls teus uns calumniadores, ja que res has fet ab tot y confesarte modestament representant de la opinió republicana de Barcelona pera fer callar als impostors, als falsaris de semblant infamia.

Y aném al grá.

Jo, repeteixo, no afirmaré que hi hagi pactes entre la Unión Republicana y'ls monárquichs; lo que sí diré que jo't crech capás a tú y a la majoria dels que portan el tinglado de la Unión a Barcelona de pactar no ab els monárquichs del Govern, sino ab els carlins, ab els jesuitas y fins ab el moro Muza, si es que alguns d'aquests afliuxan la mosca y ofereixen certas gangas, com aquelles de la vinguda del Rey, ó be uns quants bitllets de mil pessetas que permetin anar a estiuejar cap a Andalusia, (¿te'n recordas, Alejandro, d'alló de la coronació del Rey?) ó en algun monasterio de Piedra, etz., etz. Y si't parlo aixís es perque hi han fonaments, es perque havém vist diferents vegades a la gent que't volta llepolejar als cacichs pidolantlos rastrerament una acta de diputat (que ho diga D. Emili), ó actas de regidor a cambi de traïr al partit republicá de la manera més descarada. (que ho digan en Roca y Roca, Corominas, etz.); per lo tant, els que han sigut traydors una vegada ho poden tornar a ser. Y creu, Lerroux, la historia dels homes devaners de la Unión es la historia de las conxorxas, dels negocis bruts y dels misteris, quals resultats han sigut que moltíssims homes eminentment republicans s'hagin quedat a casa tot dihent arri allá embusteros.

Y finalment te tenim a tú, que ets un patró aranya de marca major, capás (aixís ho crech) de vendret el partit, la República, renegar de la llibertat y de la democracia, ferte carli ó alfonsí, y fins esser ministre ab en Montero ó en Canalejas, perque ja sabs, Alejandro, que a Espanya un qualsevol pot esser ministre.

Perque, vaja, sigas franch una vegada a la vida: ¿Oy que va ser en Moret qui't va llogar pera venir a Catalunya a moure xi-barri, a fi y efecte d'acabar ab la hidra del separatismo? Vaja, no riguis per sota'l nas: ¿oy que ho endevino? y sí, home sí, ¿te en recordas de quan feyas d'anarquista y deyas ab la cara seria (més magre que are): jamás seré diputado, aun que me presentasen el acta en bandeja de plata? y al cap de milj any eras diputado deixant al pobre Avila a la estacada, y encara volguentli pegar perque demanava lo que era legalment seu, aixó es, l'acta que te n'emportavas.

¿Cóm vols que pugám creure en lo que dius, nosaltres que t'havém vist ensenyant els calsetets, y avuy gracias a la protecció que creyém t'han dispensat els que manan et donas la gran vida de burgés?

¿Cóm vols que no't creguém capás de pactar ab els monárquichs, si aquets s'avenen a pagarte la torra-palau del passeig de la Diputació que tú habitas, insultant aixís la miseria dels que per viure hem de suar?

Aquellas manifestacions de sinceritat republicana de que alardejas podrán convenir als que creuen ab la Casa del Pueblo y ab el pavo republicano, pero no a nosaltres que't coneixém la historia teva y la dels teus companys, que haveu fet servir sempre la República pera la vostra conveniencia, desilusionant als veraders republicans que vos miran ab fastich, perque saben que no feu res que no siga avans aprofitat y convingut ab els senyors d'allá.

Y molt menys ho pots ferho tú de negarte a pactar ab els monárquichs, sobretot ab els amichs d'en Moret, ¿no veus que't podriam retreure'ls favors prestats?

¡Ay! Lerroux, si no fos la colonia castila que sense distincions d'ideas s'ajunta lo mateix els qui son carlins que liberals, y vota no perque dúptin que ets un farsant, sino per odi a la Catalunya que'ls manté, ¿que te'n veurías d'aburrit si no fos aquesta gent?

En resum: pactant ab el Govern com crech que hi has pactat sempre, no fas més que cumplir els tractes de temps convinguts. Mes el dia que Catalunya s'ajunti tota com ho fa la colonia castila que't vota, aquell dia'ls pactes, els tractes y las traicions serán inútils.

Avuy encara hi ha gent que bada.

Aprofitat mentres puguis, Alejandro (que prou que ho fas), pero no vinguis ab escrípols a última hora: ¿no veus que ningú que et conegui't pot creure?

Y no fassis el valent, que resultas ridícol y'ns fas riure. Més clar aygua.

FIBLÓ

Escola Mossen Cinto

Els examens y Festa de repartiment de premis dels nens de la nostra estimada Escola Mossen Cinto foren actes verament corprenedors que difícilment podríam resenyar. En dits actes se posá de relleu la utilitat dels procediments pedagógichs racionals, causant verdadera satisfacció y goig el veure els avensos y la comprensió ab que

contestan els alumnes a las preguntas del mestre. Mancats d'espai pera parlarne detingudament nos limitarem a copiar els noms dels alumnes distingits: De la 1ª Agrupació obtingueren premis:

En Joaquim Artés, premi de la Unión Catalanista.

En Joaquím Abella, premi de la Agrupació del Cassino Mercantil.

En Pere Sala, premi de l'Associació de Lectura Catalana.

De la 2ª agrupació:

En Alexandre Canals, premi ofert per En Joan Barres.

De la 3ª agrupació:

En Joan Vergés, premi del «Progrés».

Obtingueren premis d'aplicació y comportament:

En Joaquím Abella,

En Pere Sala,

En Francisco Aynó.

Felicitém als noys premiats y al nostre amich Sr. Crusells mestre de la Escola.

L'idioma catalá

Las patrias naturals tenen ánima, y l'ánima dels pobles es lo seu idioma.

Las patrias degudas al artifici dels homes, a la tiranía dels més forts, son tot lo més... presons, perque la que no's basa en la germanor, en la comunitat de pensaments, en las costums y en la llengua, será tot lo que vulguin, pero no es la verdadera patria.

L'idioma a més de ser l'ánima dels pobles, es la seva fesomia.

Lleueu a un home'l seu idioma, obligueu a parlar en una llengua forastera y el trobareu disfressat. No expressará may ab tota la puresa'ls seus pensaments, en l'efors de la traducció perdrá sempre'l fil de las sevas ideas, y may brollarán espontánias las conmocions del seu esperit.

Totas las naciones ofegadas pels grans Estats al tornar de nou a la vida, com las criaturas al naixer, cridan, gemegan... y parlan la seva llengua per la boca dels seus genis... y ¡ay! dels pobles que no la parlan, perque aquestos son masells d'ánima y may conseguiran tenir definida la seva personalitat.

Catalunya al renáixer com nou Fénix de las sevas cendras, en la segona meytat del sigle XIX va parlar... y va parlar per la boca dels seus poetes.

Los poetes desensopiren l'esperit del poble parlantli en la seva llengua, y aqueixos mateixos poetes al voler edificar l'hermós palau del nostre idioma, al voler acoblar tota la seva grandesa y bon cayent, han hagut de regirar l'ánima del poble recullint cansons dels llavis florits de las nostras donzellas, arreplegant aforismes dels nostres jayets, escoltant corrandas de las nostres avias... regirant arxius y monuments... fugint sempre de las grans ciutats y vilas, aixoplugantse en los recons de las nostras montanyas, y havent sigut sempre més planera y profitosa la feyna en las llars dels nostres humils bosquerols... donchs los analfabets, los que no saben llegir ni escriure, los que no han sortit del món de la seva comarca son los que han conservat més pura é inmaculada la llengua que'ns llegaren las passadas centúrias y que com la nostre vida arrenca del naixement de la personalitat catalana.

Quan volgueren esborrar la fesomia del poble catalá... més ben dit, quan los catalans perderen lo civisme que havian desplegat los nostres besavis, quan s'abarraganaren las nostras costums y'l quixotisme castellá va embrutir als catalans descastats, fou precisament quan los Felips, de mala memoria, s'imposaren per la tiranía de la forsa, cremaren lo códich de las nostras lleys, esborraren las nostras llibertats y bandejan de per tot la nostra llengua'ns imposaren la llengua castellana.

¡Ay! de tots los Felips si no hi hagués hagut degradació en certas esferas del nostre poble! Si l'idealisme castellá llepant la sabata dels nostres prohoms hagués trovat la senceresa dels avantpassats; si l'ánima del poble no hagués restat mitj adormida; si l'idioma catalá hagués sigut viu y latent, perque escalfant las sanchs dels patricis, fent enrogir galdas, haguera aixecat un immens canyar de brassos y tots los cors y totas las campanas de Catalunya haguieran tocat a somaten per foragitar als lladres de la nostra patria.

Mes caygué poch a poch la nostra entereza... y l'enemich valentse de la debilitat dels uns, de la borderia dels altres y del odi que li inspirava tot lo nostre, ab aquell esperit de superioritat, ab a quella set d'uniformació y aquell idealisme quixotesch qu'han fet perdre l'Estat espanyol... vá amordassarnos, y si no vá véncens perque som rebechs a la fatalitat, vá doblegarnos per un parell de sigles.

Abans de caure Catalunya y las sevas lli- bertats, hi trobareu l'abatiment de la nostra llengua, y després de la cayguda, trobareu l'idioma català envilit, bastardejat, em- peliat d'extrangeria...

Quan las nostras lleys sàbias mestressas de Catalunya feyan d'ella'l poble més demò- crata y més lliberal del món, la nostre llen- gua floria per la boca dels seus genis in- mortals, estava en la seva época daurada, donava á las generacions futuras Ramons Llull, Aussias March, Eximenis, Munt- ners, Desclois, Pujadas, etz. etz. y en tot lo sigle XVIII, fins á la revifalla dels nostres Jochs Florals, sols produhí mitjanias y nu- llits.

Veyeu si n'es de gran l'idioma d'un poble. Va bastar lo seu descondoniment per des- pertar las energias de la nostra rassa. Per produhir genis immortals com mossen Ja- cinto Verdager.

Quant tots los catalans comprenan totas las bellasas de L'Atlántida y'l Canigo y co- negan los esplets granats dels apóstols de la nostra literatura, may fugirán del seu idi- oma, may farán lo carricló y'l ridícol ex- pressantse malament en una llengua extra- nya; perque, cregueume, son estúpits y be- neyts los catalans qu'en lo sí de la llar fan dels seus tendres fillets *cotoretas y lloritos*; y per sort aquestos avuy son tant poch que de lluny ja's distingeixen per la seva *cur- sileria*.

Si no hi hagués idioma no hi hauria na- cionalitat catalana. Si aquest no'ns hagués desvetllat, avuy no hi hauria aquesta set abrusadora d'autonomia, ni demanariam á tots los catalans que'ns ajudin per dignificar y dignificarse á l'ombra de las nostras glo- riosas llibertats...

Tots los pobles ensorrats per las tiranías al redressarse claman justicia per la boca dels seus poetes.

Polonia, la gran Polonia, recús los es- quinsos de la seva nacionalitat ab lo fil de las paraulas del seu idioma, y aixís tota la rassa polaca de Russia, Austsia y Alemanyas se desperta y s'uneix al bes amorós d'una mateixa parla... Finlandia opresa per la despótica Russia brega enardida desde las sevas Universitats... Bohemia parlant la llengua dels seus poetes exigeix d'Hungria las sevas llibertats perdudas... Irlanda, la pobre Irlanda, fins ara qu'ha comensat á desvetllar lo seu idioma no entreven lo futur dia de las sevas reivindicacions...

Y tots los pobles del món fan lo mateix, que sempre'ls grans imperis trontollan y dia vé que cauhen perque son los monstres de l'humanitat. ¡Quants n'han caygut en lo transcurs dels sigles!...

Y l'ànima dels pobles sura per demunt de tot perque es superior á la voluntat dels homes... L'amor pot unir á tota la rassa humana, mes no s'uneixen las nacions ab las nacions si perden los dreis y la dignitat que tenen, que las hi amonan lligadas de peus y mans, per aixecarse potentes y vigorosas lo dia de garbellar totas las iniquitats y totas las injusticias.

Catalunya parla. L'idioma català ha re- nascut. Purguemlo de totas las bafaradas qu'ha rebut en las darreras centúrias y ell ens investirà de caràcter català, y aquest ens donará la dignitat y civisme per cami- nar endavant y tornar á casa tot lo que'ns han pres.

ADOLF CAMPS Y CORTÉS

L'HOMME QUE FA RIURE

"NO SÉ QUE HE HECHO; NO SÉ DONDE ME HE METIDO, NI QUE VOY A HACER."

A Espanya hi ha un home que ha dit aixó, al assentarse al soli ministerial desde ahont ha d'administrarla.

Y tothom s'ha posat á riure.

Verdaderament fan gracia aquestas inge- nuitats. Un ministre te devers á cumplir: sobre d'ell pesan grans responsabilitats. Es l'Estat sencer qu'está sotmés al seu caprit- xo. Y aquestas devers y aquestas responsa- bilitats s'esmenan ab tenir *sombra*, ab fer *frases* y posar *firmas*. Aixís se saldan els comptes de l'amistat. Y aquestos son els que fan lleys...

Fins ara tots els incapacitats que anavan desfilit pels sagrats llocs del règimen del Estat, omplian el buyt ab pretencions, pa- gavan ab projectes y voluntats. Eran inú- tils, no feyan res, pero deyan *algo*. Avuy la política xorca y empestadora s'ha tret ja la careta: avuy la Espanya ha pujat al mi- nisteri. Si, la Espanya de la empleomania, la Espanya dels escribents analfabets, la Espanya de las credenciales, la Espanya del jeure, la Espanya del tant se m'endona... Tot aixó fa plorar, pero's cura ab xistos.

Y tothom se posa á riure.

L'Echegaray ben clarament ho ha dit: *Jo no serveixo pera res, no sé lo que he de fer, pero vaig á fer de ministre d'Hisenda.*

Aixó, que ningú s'havia atrevit á dirho, ho ha dit ell, l'home d: cabells blanchs, l'home de llettras, l'home que predica la mo- ral pels escenaris. Pero com que ho ha dit ab *gracia*, el poble s'ha posat á riure.

Y tot es anarli al darrera pidolantli xistos.

—Diguin una *D. José*.—Y'l vell babós, el que s'ha venut la dignitat ocupant un lloch que'l bon sentit abandonava, bada la desdentegada boca y descapdella el repor- tori de rapapiejaments que'l públich reb ab satisfacció.

Es l'etern desvari de la Espanya agonit- zant, es la deria de la mort: Fer broma.

Es la fi que en el sí dels Estats te asse- nyalada:

Fer riure.

REDENA.

Els regidors republicans

Son tantas y tant grans las etzegalladas comesas pels regidors fraternals, erigits en administradors dels interessos de Barcelo- na, no per la voluntat de la opinió republi- cana del poble barceloní, sinó solzament per la olímpica voluntat del Czar de totas las Fraternitats manifestada per medi de aquell *quiero, ordeno y mando que voten á estos candidatos*, pronunciat en el meeting del Teatre Onofri, que *La Publicidad* ha trocat las sevas arrogancias quixotescas de ara fa dos anys per las tristas lamentacions de son article publicat la setmana passada.

Peró cal fer constar que la defensa que fa dels regidors nomenats per son Emperador es de lo més trist y més manso que hem lle- git en las planas del esmentat diari. Res de desfer els nombrosos càrrechs que s'han formulat contra la actual majoria fraterna del Ajuntament. Res de justificar, ni tant- sols disculpar, lo molt dolent que ha fet, ni lo més dolent que volian fer, però que s'han hagut de quedar ab las ganas.

En defensa dels regidors fraternos ens es- plica que á algunas Fraternitats republica- nas s'hi han establert escolas. Però pregun- tém nosaltres: si'ls que constituïeixen las Juntas de Fraternitats son uns y'ls regidors son altres; si ditas associacions son una co- sa y Barcelona n'es un'altra, ¿qué té que veure lo que fan á dits Centres ab lo que fassi l'Ajuntament? ¿Per ventura'ls regidors regionalistas al donar compte de la seva gestió municipal han pretengut may que se els hi alabés perque las entitats nacionalis- tas hagin fundat escolas catalanas?

Els regidors fraternos no tenen que veu- rehi res ab lo que fassin altrás personas; y nosaltres no'ls hi hem fet pas may cap càr- rech perque á la Fraternitat Republicana de las Corts, per exemple, deguin tres men- sualitats á la mestra de dita escola, ni de que á la escola de la "Fraternidad El Pue- blo" hagin adjudicat la plassa al que ho va fer mé- baratet, posant á subasta y explo- tant indignament la necessitat que, per ver- gonya d'Espanya, passen els desgraciats mestres d'estudi.

Del escandalós negoci del gas Strache, en que s'havien de pagar una pila de mi- lions per unas patents que no valian ni tres pessetas, perque'l gas d'aygua es com la magnesia efervescent ó l'aygua de Colonia, que tothom ne pot fer ab entera llibertat, sense necessitat de cap patent, no'n diu una paraula. Ni de la famosa màquina pera aprofitar els desperdiciis de la carn, y que una casa alemanya va oferir 90.000 pesse- tas més barato que'l preu á que la volian endossar á Barcelona els regidors fraternos; ni de la oferta de la Companyia dels Tran- vias d'empedrar gratuïtament lo Passeig de Colon, desaparescuda del corresponent Ne- gociat y de qual escamoteig va ser acusat per un empleat del Ajuntament lo senyor Buxó, tan amic de la societat Piera, Cor- tinas y C.^a, contractista dels empedrats de Barcelona; ni de las 5.000 pessetas entrega- das pel gremi de vaquers, segons acusació feta públicament en plé Consistori per en Rivas Mateos á n'en Zurdo y segons testi- moni del president del gremi de cabrers; com tampoch fa esment de la cessió de la vaqueria del Parch, ni del kiosko de Cana- letas, qual concessió s'ha prorrogat sense subasta, ni de tantas y tantas bruticias com han tingut lloch á casa la Ciutat.

Y consti que aixó no ho diém nosaltres; s'ho han dit els mateixos republicans cada vegada que s'han barallat: en Marial en ocasió de discutirse l'assumpto de la reversió dels tranvías va acusar públicament en ple- na sessió á un redactor de *La Publicidad* d'haverli ofert 15.000 duros pera votar en favor de la casa Strache; y ho han dit tam- bé'ls tribunals, puig havent sigut absolt en

Cambó de la causa que se li va seguir per sas paraulas pronunciadas en el Consistori sobre'ls regidors indignes, entre'ls *conside- randos* de la sentencia absolutoria n'hi ha un en que fa constar que quedava provat com s'havien ofert diners pera votar á fa- vor del gas d'aygua.

¿Y després d'aquets datos encare vé *La Publicidad* á parlar de *infames calumnias* de los reaccionarios?

Y encara'ns hem deixat totas las cosas menudas, com l'alberch del carrer de Con- cell de Cent xanfrá al carrer de Calabria, per quin edifici, compost sols de planta bai- xa, se pagan, segons contracte, 100 duros de lloguer mensual, quan per aquest preu en aquella barriada se poden llogar quatre edificis sencers de quatre pisos cada un.

¿Y quantas més no n'haurian fet si'ls re- gionalistas no'ls hi haguessin parat els peus! Però de totas aquestas *menudencias* *La Publicidad* no'n diu res. Se veu que'l poble ja no se'n recorda y pensa que *lo peor es menearlo*.

L'únich que diu referintse á la gestió mu- nicipal dels regidors nomenats per en Ler- roux, es que han presentat un projecte de escolas que s'establiran... ¿quán? Donchs quan de Madrid envihi els diners... ¡Mil gracias! Perque si hem d'esperar que á Ma- drid fassin res per Barcelona, ja cal que es- perém assentats.

Vetaquí tota la gestió dels regidors que anavan al Municipi pera *capacilar al pue- blo para la Revolución*. Totas las sevas re- volucions s'han reduhit á amagarse en Mo- ré després de calificar de moixiganga el *besamanos* de la Capitanía el dia del Sant del Rey, y á revoltarse respecte á la sub- venció de la professó del Corpus. ¿Per con- venciment? ¡no! per... *prudencia* dels gar- rots de las massas, que'ls empaytavan per- que no'ls complian lo que'ls hi havian pro- més.

¡Pobra Barcelona ab un Ajuntament compost exclusivament d'aquesta gent!

M. RIV

¡Ay que fuig!

Es tanta la por que tenen els defensors del *perro chico* y tota la empleomania y cosas mayores de *Mudriz y sus contornos* de que desapareixi la menjadora, quan els catalanistas fem meetings de propaganda nacionalista, ó celebrém alguna manifesta- ció fent homenatge á algun fet de la nostra Historia, ó entoném cants de la nostra ter- ra, que desseguida surt de casilla tota la premsa d'allende ab son acostumat mos- truari de paraulas *soeces ó dicerios* contra nosaltres, dihentnos *hijos espúreos de la madre patria, criminales, locos* y altrás paraulas per l'istil que á nosaltres ja no'ns fan efecte, donchs fa tan temps que'ns ho sentim, que la veritat tenim de dilshi que cambihin de repertori, puig com diu lo re- frá, *dintre la varietat hi ha'l gust*.

Ara últimament ab motiu de celebrarse la nostra Festa Nacional Catalana, dema- navan res menys al Govern que á canona- das desfé la *hidra catalanista* y que'n fes rapé (no s'espantin), donchs, segons els ma- teixos, no anavan á fer una Festa Nacional Catalana, sinó una segona edició del Cor- pus de Sang, paraulas que ells culliren en el Congrés de boca d'en Soriano, diputat valenciá més inconsútil que ells mateixos.

Si Catalunya, malgrat las trabas que té, no fos tan productora en tots els ordres del comers, industria y agricultura com es, y que ells no'n poguessin treure'l such que en treuhen, allavors no'ns sentiriam aquei- xas paraulas; perque fixeuse be si diuhen res de las demés regions que no produheixen com la nostra; veritat es que en las de- més, exceptuant las Vascongadas, no hi ha l'esperit de Nacionalisme com á n'aquí, pe- rò, ca barret, ells lo que volen es viure ab la esquena dreta, ó siga, sense suar, y á més que encare'ns ajupissim á besalshi'ls peus; donchs tingueu present defensors del país de l'olla, que'ls catalans, encara que no siguin tots catalanistas, coneixen vostres instints y us tenen molt rezel com á deca- dents que sou y descendents rectes del prou nomenat Quixot de la Manxa.

Vosaltres sols procureu posarnos trabas perque nosaltres no poguéu assolir la Au- tonomia, perque si vingués, per vosaltres s'hauria tapat la menjadora, y acabantse aquésta, com que vosaltres sou gent inca- passos de cap iniciativa propia, allavors no tindríau més remey que anar á infectar á una altra regió ahont pogueu fer lo ma- teix que haveu fet aquí, però com que dins l'Estat Espanyol de Catalunya sols n'hi ha una, resulta que perdent aquésta allavors os tocaria suar, y aixó precisament es lo que ab molt empenyo voleu evitar, per lo recte

que os va contra la vostra dignitat de cas- tilas.

Per últim vos dich *nobles hidalgos*, que tingueu present que com més disbarats contra nostra causa feu ó digueu, pitjor se- rá pera vosaltres, donchs allavors fins las criaturas, que ja serán catalanistas de soca arrel, quan los mirareu ells os girarán la cara.

RAMON CASALS Y PEYPOCH

¡TOTS Á TREBALLAR!

Per sort, mentres la Unió Catalanista va fent la propaganda oral del Nacionalisme, donant conferencias en las distintas pobla- cions que ho solicitan y organisant meetings esclusivament de propaganda, cooperan ab entussiasme á n'aquesta bona obra de la Unió, tot un exércit, tot un estol de bons catalans que en el seu cercle d'acció, en la fàbrica, en el taller y en el magatzém ó despaig, no desamparan may la bandera del Nacionalisme fent una propaganda indi- vidual ferma y constant que si be es molt costosa, en cambi tart ó d'hora dona resul- tats profitosos.

Es admirable aquesta propaganda y son beneméris de la Patria tots els que portats per son amor á la causa de Catalunya fan la llum en els cervells endormits y aixecan el cor dels que á copia de ferlo glatir per rutinarias ideas, el tenian caygut y insen- sible á las modernas del Nacionalisme. Aquests apóstols innominats que van cum- plint ab llurs devers de català sense altra finalitat que la de conquerir voluntats per Catalunya mereixen la atenció de tothom y cal ajudarlos en sa tasca valenta.

Aquests propagadors espontanis del Na- cionalisme, molt sovint se troban en que sense esser oradors han de ferne, sense ha- ver estudiat profundament las argumen- tacions indiscutibles del Nacionalisme, puig molts son nacionalistas perque se n'han sen- tit, perque ho son de sentiment, han d'argu- mentar vulgas que nó, y si bé'l convenciment d'una cosa dona naturalment medis defensius d'ella, en cambi pot ser frecuent que en cuestions de detall y escomesos per refutacions equivocadas, pero discutibles, se trobin de moment vacilants per manca d'observació ó estudi d'aquell detall deter- minat.

Sobre tot essent l'ideal nacionalista en- derrocador de totas las antiguallas de la po- lítica y venint á sentar principis absoluta- ment oposats ab els rutinaries de partit, la lluyta y la discussió es sempre capitalissi- ma y abarca tots els extrems en lo moral, en lo polítich y en lo relligiós.

Y com que es molt sovint que portat per son amor á la terra y á la llibertat, es un senzill obrer català el que esperonat per las preguntas ó falsas opinions dels seus com- panys de treball, s'eregeix en defensor del nacionalisme, se pot donar el cas de que en un moment determinat se trobi vacilant per no haver tingut ocasió ni temps, ni condi- cions pera retenir en la seva memoria las conclusions del Nacionalisme ó bé perque sentintlas en el seu cor no pot donárlashi forma oral ó expressió justa.

LA TRALLA que no desconeix y'ls admi- ra'ls esforços constants d'aquests entussias- tats soldats del Nacionalisme, demana á tots els que en el transcurs d'una discussió se li ocorri un dubte ó be'ls manqui l'estudi d'un detall ó cuestió, que no s'estiguin de comu- nicarho á LA TRALLA, que sia lo que's vul- ga trobarán tota la bona voluntat pera es- clarir el dubte ó esplicar l'argumentació en que s'apoya.

Sempre en nosaltres hi trobarán uns amichs disposats á ajudarlos en la bona obra, perque tenim tanta fé en aquesta pro- paganda individual que no podém menys que recomanarla ab molt interés á tots els nacionalistas.

De moment, al que's trobi en discussió ab homes d'ideas oposadas li semblará que no ha de lograrne res de la discussió. Pero no cal oblidar que la majoria dels que com- baten el Nacionalisme ó que no están ab ell, es perque ignoran las sevas veritats indiscutibles, aixís es que encara que de moment sembli que no escoltan ó no's con- vencen, poden estar segurs de que no es feyna perduda, perque vindrá un dia que aquell enemich dels nostres ideals, será un dels seus més fermes defensors. ¡Quants n'hi han de Nacionalistas que vos en donarán rahó!

Treballém tots forsa y sense descans din- tre del cercle d'acció de cada hu, y ja veu- réu com la creixensa del exércit de Catalu- nya será cada dia més gran y més potent.

F.

Sobretot el Quefe

Els republicans unitaris de totes les Espanyas han afermat una vegada més en la última assemblea tinguda a Madrid la soberania del seu mayestatic Quefe D. Nicolau Salmeron.

Han realitzat una obra grandiosa, han adelantat un pas de gegant en l'adveniment de la seva República, han nomenat un Senyor seu, han donat facultats a un home perquè desde son trono magestuós de quefe dicti ukasses imperials excomuniui als súbdits republicans, que no compleixin els seus mandats, han nomenat qui's mani ja ho tenen tot..... ditzosos.

Y d'aquí'n avant els d'últim rengle, 'ls cegos, continuaran esperant la revolució, la salvació obrera, la emancipació del prolletariat la..... pepa y entretant els caps grossos, els espavilats, els obreros que no suhan, continuaran xalantsela a costellas de la idem..... passarán els istius en las calurosas salas de máquinas... dich de Piedra y la revolució per sempre buena.

Cal que s'hi ficin els obrers catalans que de bona fe estimen l'ideal republicà en aquesta comedia en la quina hi serveixen ells de pallassos. Dintre'l nacionalisme hi som a milers els republicans y no tenim quefe ni senyor: nostre guia y nostre nort es la Patria y la Autonomia, lo demés ja vindrá, la Federació es nostre suprem ideal.

M. MONTANÉ

Navarres 21 Juliol 1905

Indiferentisme

Al benivolgut amic Joseph Doménech

Impossible sembla que entre nosaltres, entre'ls fills d'aquesta terra, hi hagi encara catalans indiferents a la nostra causa, a la obra de tornar a Catalunya la llibertat que un Estat aventurer y despota's arrebasà.

Però més increïble sembla encara que després de tantes y tantes vergassades per tots rebudas del Poder central, hi hagi catalans germans de patria que'ns critiquin y'ns odiin pel sol fet de protestar ab totes las nostras foras contra'ls desatins é imposicions insuportables dels que'ns administran, no pel be particular de nosaltres, els nacionalistas, sino pel be de tots els catalans, pera la prosperitat de nostra estimada patria Catalunya. Aquest indiferentisme de que vos parlo sols pot esser fill de la ignorancia y de la falta de sentit comú.

Si poguessin capir la llibertat que'ls nacionalistas volém, se prenguessin al menys la molestia de mirar ó estudiar ab detenció las nostras aspiracions, segurament veurien que trevallém a la llum del sol pera'l be de tots els catalans sens distinció de classes y estaments, pera que un cop assolit nostre ideal poguer gaudir de la més completa llibertat entre nosaltres sense cap vincle, que'ns lligués en cap poder centralista que ens ofega y sense que estiguessim dominats y explotats per cap Estat monopolisador y quixotesch.

El dia que aquesta massa indiferenta se despertí a las vergassades del odiós centralisme, compregui la veritat y la rahó, se senti verament catalana y vegi que lo que ara fa es anar inconscientment cap al camí de la esclavitut, cap a abraçar una altra patria per ell fictícia, posantse a las ordres d'una gent estranya que disposa de la seva vida y llibertat pera defensar la menjadora d'aquella caterva de polítics corcats y sense cervell, fentlos batallar contra Catalunya, sa patria veritable, que lluyta ab rahó pera assolir la seva llibertat, aquell dia la victoria será nostra, será'l desvetllament del poble català, y tots junts ab un mateix ideal trevallarem com vers fills pera arrancar a la nostra mare patria de las grapas d'aqueix poble sense cor ni ánima. Aqueix será'l jorn més gloriós de nostra historia, en que deixarem las cadenas de la esclavitut pera abraçar l'ideal pur y resplendent de la llibertat.

Nacionalistas, no desmayeu en vostra empena, trevallém ara més que may a la devantera del ideal que ja arribará perquè la rahó y la justicia ho imposan, lo gloriós en que serém tots els catalans els que trevallarem ab vigor pera assolir la llibertat volguda.

PEDROL PUNSODA

El gran argument

El Gnom.—Aquest es el teu camí si es que vols arribar al fi.

L'obrer.—Jo be prou'l passaria pero'l quefe'm renyaria.

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

En la cobla que escriu l'Indalesio ens diu que Don Gonzalo al fi ha lograt juntar y germanar als polítics, que granyian famolenchs buscant els talls. No es cap mèrit lo que dius de don Gonzalo, tractantse dels farsants que'l voltan, donchs lo gran que carlins, unionistas, lliberals y mauristas menjin gra, no comprench Indalesio lo motiu de que encara vos tingueu de barallar. ¿No has vist may un gat y quatre ratas menjar amigablement en un sol plat? Quan te fassin deixar lo morralet ja'm dirás tots los mèrits de Canals. Ja ja ja... ¡cuanta miseria!

Lo pacte Oller-Canals es ja un fet.

La cobla del Indalesio diu:

«Con un compañero esforzado contamos de antemano con ese ilustrado PORVENIR que ha sabido hermanar con lealtad incorruptible sus ideales republicanos.»

Aquest paragraf podria contestarlo categoricament Mir y Miró y Homs, presentats com candidats republicans y venuts miserablement per un plat de fayons.

En las próximas elecciones no podrán vendre més que la... conciencia, perquè Don Gonzalo no vol que presentin candidat republicano.

Oller, Vives, Padró, Bertrán y'l resto de la colla de famolenchs frateros prefereixen defensar la cassola ministerial; la... república ja la portará Salmeron y Lerroux ab... automòvil.

Las massas obreras ja están previngudas y no es fácil ensarronarlas. Esperém, esperém la gran trencadissa.

Ja vaig dir un altre dia que'l menjar els faria mal, han vingut ab molta gana y han de morir d'un empaig.

ALSA-PREM.

Valls 23 Juliol 1905.

La benemèrita y patriótica Associació de Lectura Catalana nos remet una resposta a cert periòdic y'ns prega ab molt interés la inserció.

Sentim mo't no poder complaure a la esmentada Associació a la que estimém per lo molt que val y trevallá per Catalunya, pero per aixó mateix creyém beneficiarla en son bon nom no donant publicitat a la seva resposta, que no mereixen pas els a qui va dedicada.

Hi ha gent que no valen un cop de ploma.

Y aconsellém a la premsa catalanista que tingui aixó en compte y no donguin gust als que vestintse ab ropatges d'home honrat se dedican a malparlar de lo que ha de ser més sagrat pels catalans.

El passat diumenge tingué lloch a Mataró l'anunciament de propaganda nacionalista, assistinthi nombrosa concurrencia que demostrá la seva conformetat ab las idees emesas pels oradors, aplaudint entusiastament.

Acabant del meeting y després d'haver complert ab un dever d'humanitat que no ressenyém perquè

no sabem fer de Lerroux ni de Junoy, els oradors junt ab la comissió organitzadora y nombrosos amichs, sortiren cap a Argemona ahont després de dirar se feu un altre meeting a la plassa pública despertant els oradors l'entusiasme del poble en diferents ocasions y particularment al tractar de las quintas.

El diumenge darrer se celebrá a Sant Andreu de Palomar un meeting nacionalista prenenthi part el senyor Coroleu, que presidia, y'ls senyors Bramon, de Catalunya Federal, Ventosa y Calvell per la Lliga Regionalista, y Lluís Manau per LA TRALLA.

El Centre Popu'ar Catalanista de dit ex-poble pot estar satisfet tant per la nombrosa concurrencia que hi assistí com per l'èxit obtingut ab la celebració de dit acte.

A la inauguració de la cambra frigorífica del Hospital Clinich hi assistí'l tinent d'alcalde senyor López, el qual parlant ab un altre senyor digué: «Yo soy partidario de la autonomía de los Hospitales, y diría de la autonomía política si no hubiera aquí quien me silbase»

¿Y las cuatro unidades, Sr. López, com quedan? A veure si l'ilustre y indiscutible l'excomunicarà.

Deplorém de tot cor, y al dirho'ns fem ressó del pensar de gran part dels nacionalistas, la conducta que ve observant el nostre genial autor dramàtic En Angel Guimerà, el qual si be en temps endarrera estrenava primerament las sevas obras en català y després traluhidas y més tart las estrenava simultàniament en català a Barcelona y en ca-teila a Madrid, ara ja no mira tan prim y hem de menjàselas ab la llengua que'l mateix Guimerà 'ns ha ensenyat a aborir, sense que's prevegi tan sols quan podrém tenir el goig de fruirlas en català.

Ho deplorém, hem dit, perquè considerém afrentós a la nostra llengua y a la nostra patria'l procedir d'en Guimerà, el qual sembla haver oblidat els seus deves de català y ja no dihém de catalanista.

Als que'ns han escrit en aquest sentit els hi preguém que's donguin per satisfets ab lo dit, puig ens causa una gran pena tenir de tractar l'assumpto com se mereix.

El viatge del Comte de Romanones ja toca a la fi. Ja veuran donchs el profit que farán els milions que ha repartit.

El prou va d rho que anava a aixugar la miseria, però lo cert es que ha anat a aprofitarla: a exigir l'exit d'unas elecciones a cambi de quatre gotas de aygua.

Francament, crech que per Andalusia, aquest viatge resultarà el pas del Comte... Arnau.

Llegeixo en un diari:

«El rey ha firmado el decreto rehabilitando el título de conde de Fontanal y otorgándole al actor Díaz de Mendoza»

L'art de Talla esta de enhorabona.

Fa un quant temps que de dalt hi venen ayres de protecció.

Ho sentim pels toreros.

A Madrid hi ha hagut un altre enfonzament. Alló comença a enderrocarse per sí mateix, com

totas las cosas que no tenen rahó de ser, com tot lo que no té esma d'aguantarse.

Crech que parlan d'un'altra suscripció. Ja rebrém.

A Bèlgica hi ha grans festes ab motiu de la celebració del 75 aniversari de la seva independència. ¡Que per molts anys!

El Liberal s'ha traslladat al carrer del Peu de la Creu.

Velshi aquí un traslado simbólic.

Pobre Liberal.

Ja's troba al peu de la creu: ó sia sobre la fossa.

A Mataró'l senyor Manantiales hi envià una colla de civils que semblava talment un exèrcit.

El diumenge, quan hi anàrem pera assistir al meeting ens d'gueren que no sabian perquè'ls hi van enviar.

Ja'ls hi dirém nosaltres.

Pera perseguir el joeh que verdaderament s'ha ensenyorit de Mataró.

S. nyor Governador?

La Tribuna troba molt ben fet l'impesar la parla castila al poble del Estat Espanyol, perquè pobles avensats com els Estats Units imposa la inglesa a Filipinas.

Aquests inconsúils sempre agafen el rave per las fullas. Si'ls tagals no parlessin encare la llengua dels dominadors castils, ab seguretat que'ls Estats Units no'ls dirian res, pero are desitjan que la civilisació hi entri a Filipinas, se venhen forsats a bandejarne'l castila perquè ab tal llengua no hi apendrian res de nou.

Es la parla d'un poble massa ruch.

En Tona, l'ex-catalanista Tona, además de la barrabassada que comentavam la setmana passada, va dir a la mateixa conferencia de Mataró que'ls catalanistas ho eran perquè ab las vergassades del centralisme'ls tocan la butxaca.

¿Vols dir, Tona, que tú fevas de catalanista perquè't tocava la butxaca? ¿Que no sabs que la majoria ho son per dignitat? ¿Que també ho eras per dignitat tú?

Perque si no vols que sia dit que fevas de catalanista per cuestió de la butxaca his d'admetre que ho fevas per dignitat.

¿Y com queda ara la teva dignitat si no ets catalanista?

VIC. y ME.

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA

Ja s'han acabat las festes organitzadas per la Fraternitat Republicana p ra celebrar la clerical diada de Sant Jaume. Li hauria agradat veure als frateros marxant en formació y ab gran marcialitat cap a la missa de companya, ahont veig sentir a la banda del Assil Naval, que ells havian llogat, com tocava la Marxa real.

Ditas festes van ser molt instructivas. Un dels números consisteix en lligar una oca viva a una corda que atravesava la carretera de banda a banda, y varis homes montats a cavall li pegavan estiradas al coll al passar, regalantse en premi al que lográ arrencarli'l cap en rodó.

Com veuen vostés es un barbre espectacle dig-ne parió de la corrida de toros ab un badell d'alló més manro, ab qui se lluhiren ext aordinariament una cua-rilla de Lagartijos y Frascuelos frateros que's divertiren aprop d'una hora pegantli garrotadas, cargolantli la cua, penjantli banderillas, etc.

La vila estava guarnida ab un pet de banderas inconsúils que enamorava. Semblava que esperavan al ejèrcito victorioso el dia que torni de reconquistar Cuba, com va dir en Salmeron en plenas Cortes.

Vaig sentir a un d'ells que deya que s'havien de cremar unas banderas catalanas ab que un federal havia adornat el terrat de casa seva. Y'l que ho va dir era un català, que parlava en català. ¡Quina vergonya!

MARRAMAU

Cartera de Comunicacions

Per falta d'espai de xém de publicarla.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos